

Tantárgyi tematika és félévi követelményrendszer

Középkori egyetemes történelem 2. (PTR 1401 – PTR 1401L)

Dr. habil. Gulyás László Szabolcs

00 kurzus - Európa története az érett középkorban

Féléves tematika:

1. Bevezetés (a tárgy illeszkedése a NAT-hoz, a KET-hez és az érettségi vizsgakövetelményekhez).
2. Pápaság és császárság a 11. században
3. Kultúra, vallás, egyetemek az érett középkorban
4. Társadalmi és gazdasági változások az érett középkorban
5. A hűbériség hanyatlása, a rendiség kifejlődése és jellemzői
6. Keresztes hadjáratok és keresztes államok története
7. Anglia a 11. századtól a parlamenti mozgalmakig
8. A Francia királyság története a 11-15. században
9. A mediterrán térség az érett középkorban
10. A Német Császárság története a középkor alkonyáig
11. Kelet Európa: a Habsburgok és Jagellók dinasztikus politikája
12. A százéves háború és kora
13. Az Oszmán hódítás
14. A nagy középkori válság és következményei, a reformáció előzményei

A foglalkozásokon történő részvétel:

- Az előadások a képzés szerves részét képezik, így az Intézmény a hallgatóktól elvárja a részvételt az előadásokon (TVSz 8.§ 1.)

Félévi követelmény: kollokvium

Az értékelés módja, ütemezése:

Írásbeli vizsga

A vizsgára bocsátás feltétele:

Az írásbeli vizsgán történő részvétel feltétele a 01. számú kurzus elvégzése.

A kollokvium típusa: írásbeli.

Szóbeli vizsga témakörei:

Vizsgatételek

1. Pápaság és császárság a 11. században
2. Kultúra, vallás, egyetemek az érett középkorban
3. Társadalmi és gazdasági változások az érett középkorban
4. A hűbériség hanyatlása, a rendiség kifejlődése és jellemzői

5. Keresztes hadjáratok és keresztes államok története
6. Anglia a 11. századtól a parlamenti mozgalmakig
7. A Francia királyság története a 11-15. században
8. A mediterrán térség az érett középkorban
9. A Német Császárság története a középkor alkonyáig
10. Kelet Európa: a Habsburgok és Jagellók dinasztikus politikája
11. A százéves háború és kora
12. Az Oszmán hódítás
13. A nagy középkori válság és következményei, a reformáció előzményei

Az érdemjegy kialakításának módja:

A féléves osztályzat a 01. számú kurzus végleges gyakorlati jegyének és az írásbeli vizsga jegyének matematikai átlaga alapján kerül meghatározásra. Minden részjegynek el kell érnie az elégségest a sikeres teljesítéshez.

01. számú kurzus-Kelet-Európa története a középkorban

Féléves tematika

- 1 Bevezetés (a tárgy illeszkedése a NAT-hoz, a KET-hez és az érettségi vizsgakövetelményekhez).
2. Kelet Európa és népei a népvándorlás-korban
3. A szlávok megjelenése és elterjedése Kelet-Európában
4. Csehország
5. Lengyelország
6. ZH
7. Horvátország
8. Oroszország
9. Litvánia és a Német lovagrend
10. Szerbia
11. Bulgária
12. A Balkán a török hódítás korában
13. ZH
14. Javítás

A foglalkozásokon történő részvétel:

- A gyakorlati foglalkozásokon a részvétel kötelező. A félévi hiányzás megengedhető mértéke teljes idejű képzésben a tantárgy heti kontaktóraszámának háromszorosa. Ennek túllépése esetén a félév nem értékelhető (TVSz 8.§ 1.)

Félévi követelmény: gyakorlati jegy

Az értékelés alapja nappali tagozaton 2 zárthelyi dolgozat teljesítése (az első a 6. héten – március 17. –, a második a 13. héten – május 12. – javítási lehetőség a 14. héten), valamint egy szemináriumi dolgozat beküldése április 30-ig a gulyasz@freemail.hu email-címre.

Levelező tagozaton 1 zárthelyi dolgozat a hallgatókkal megbeszélte időpontban, valamint egy beadandó dolgozat június 15-ig történő beküldése a gulyaslsz@freemail.hu email címre.

A szemináriumi dolgozatban ki kell fejteni, hogy a választott téma hogyan illeszkedik NAT, KET és az érettségi vizsgakövetelmények tartalmához.

A félévközi ellenőrzések követelményei:

A zárthelyi dolgozatok megírása az előre megbeszélte tananyag alapján fog történni.

Az érdemjegy kialakításának módja:

Az érdemjegy a zárthelyi dolgozatok és a beadandó szemináriumi dolgozat osztályzatainak számtani átlaga alapján tevődik össze. Amennyiben az osztályzatok közül valamelyik elégtelen, a féléves jegy is elégtelen.

A NAT, KET és érettségi vizsgakövetelmények megismeréséhez letölthető dokumentumok

- Nemzeti Alaptanterv:
<https://magyarkozlony.hu/dokumentumok/3288b6548a740b9c8daf918a399a0bed1985db0f/megtekintes> (A Magyar Közlöny 2020. január 31-I (17.) száma; 5/2020. (I. 31.) Korm. rendelet)
- Történelem kerettantervek:
https://www.oktatas.hu/koznevelas/kerettantervek/2020_nat
- Hatályos érettségi és vizsgakövetelmények:
https://www.oktatas.hu/koznevelas/erettsegi/altalanos_tajekoztatasi/vizsgakovetelmenyek2017

Szakirodalom – 00 kurzus

- Bárány Attila: Britek, angolszászok, vikingek. Máriabesnyő-Gödöllő, 2008.
- Bárány Attila: A normann hódítástól a magna cartáig. Máriabesnyő, 2011.
- Bréhier, Louis: Bizánc tündöklése és hanyatlása. I-III. Bp. 1997-1999.
- Benke József, Az arabok története. Bp., 1987.
- Marc Bloch: A feudális társadalom. Bp. 2002.
- Burke, Peter: Az olasz reneszánsz. Kultúra és társadalom Itáliában. Ford. Bérczes Tibor. Bp., 1999.
- Cahen, Claude: Az iszlám. A kezdetektől az Oszmán Birodalom létrejöttéig. Bp., 1989.
- Canning, Joseph, A középkori politikai gondolkodás története (300–1450). Bp., 2002.
- Chadwick, Owen: A reformáció. Ford. Szabó István. Bp., 1995.
- Donald M: A középkori Európa atlasza. Bp., 1989,
- Duby, G.: Emberek és struktúrák a középkorban. Bp., 1978.
- Duby, G.: Franciaország története: a kezdetektől a Bourbon-restaurációig. Bp., 2005.
- Duby, G. A katedrálisok kora. Budapest, 1984.
- Duby, Georges – Mandrou, Robert: A francia civilizáció ezer éve. Budapest, 1975.
- Endrei Walter: A középkor technikai forradalma. Budapest, 1978.
- Európa története. Szerk. Gunst Péter. Debrecen, 1993.
- Európa a korai középkorban (3–11. sz.). Szerk. Angi János et al. Debrecen, 1997.
- Európa az érett és kései középkorban (11-15. század). Szerk. Angi J. et al. Debrecen, 2001.

- Európa ezer éve. A középkor. I-II. Szerk. Klaniczay Gábor. Bp., 2004.
- Európa és a Közel-Kelet V–XV. század. Szerk. Sz. Jónás Ilona. I/1–I/2. Bp., 1971.
- Gergely Jenő: A pápaság története, Bp., 1982.
- Gerics József: A korai rendiség Európában és Magyarországon. Bp., 1987.
- Gonda I.- Niederhauser E.: Németország története. Bp. 1982.
- Gonda Imre – Niederhauser Emil: A Habsburgok. Bp. 1987.
- Graham – Campbell: A viking világ atlasza. Bp., 1997.
- Hajnal István: Írásoktatás a középkori egyetemeken. Bp., 2008.
- Holmes, G.: Hierarchia és lázadás (1320-1450). Szeged, 2003.
- Huizinga, Johan: A középkor alkonya. Európa, Bp. 1982.
- Hunyadi Zsolt: A keresztes háborúk világa. Debrecen, 2010.
- Katus László: A középkor története. Bp., 2000.
- Körkép a középkorról. Szerk. Robert Bartlett. Ford. Balázs Éva és mások. Bp., 2002.
- Középkori egyetemes történelem. Szerk. Szántó Richárd. Szeged-Miskolc, 2006.
- <https://gepeskonyv.btk.elte.hu/adatok/Tortenelem/24Sz%E1nt%C3%K%F6z%E9pkori%20egyetemes%20t%C6rt%E9nelem.pdf>
- Középkori egyetemes történeti szöveggyűjtemény. Szerk. Sz. Jónás Ilona. Bp., 1999.
- Jacques Le Goff: Az értelmiség a középkorban. Bp. 1979., 2000.
- Jacques Le Goff: Assisi Szent Ferenc. Bp. 2002.
- Makkai László: Az európai feudalizmus jellegzetességei. Bp., 1987.
- Marosi Ernő (szerk.): A középkori művészet történetének olvasókönyve. Corvina, Bp. 1997.
- Niederhauser Emil: Kelet-Európa története. Bp., 2001.
- Obolensky, Dimitri: A Bizánci Nemzetközösség. Kelet-Európa 500–1453. Bp., 1999.
- Online oktatási anyag: SZTE
- (<https://eta.bibl.u-szeged.hu/view/subjects/6=5F1=5F1=5F5=5F0.html>)
- Ostrogorsky, Georg: A bizánci állam története. Bp., 2003.
- Frantisek Palacky: A huszitizmus története. Bp., 1984.
- Pernoud, Régine: Jeanne d'Arc. Bp., 1991.
- Pósnán László: Németország a középkorban. Debrecen, 2003.
- Pósnán László: A középkori Európa. Debrecen, 2010.
- Pósnán László: Skandinávia a középkorban. Debrecen, 2012.
- Rázsó Gyula: A lovagkor csatái. Bp., 1987.
- Sashalmi Endre: A nyugat-európai államfejlődés vázlata. Bp. 2006.
- Sashalmi Endre: Az emberi testtől az óraműig. Az állam metaforái és formaváltozásai a nyugati keresztény kultúrkörben 1300-1800. Pécs, 2015.
- Sokcsevits Dénes: Németország a 7. századtól napjainkig. Bp., 2011.
- Stephen Runciman: A keresztes hadjáratok története, Bp., 1999.
- Southern R. W.: A nyugati társadalom és az egyház a középkorban. Bp., 1987.
- Szántó György: Anglia története. Bp., 1987.
- Harald Zimmermann: A középkori pápaság. Bp., 2002.
- Watt, Montgomery: Az iszlám rövid története. Akkord, Bp. 2000.

Szakirodalom, 01. számú kurzus

- Angi János et al.: Európa a korai középkorban (3–11. sz.). Debrecen, 1997.
- Angi János et al.: Európa az érett és kései középkorban (11-15. szd.) Debrecen, 2001.

- Czeglédy Károly: Nomád népek vándorlása napkelettől napnyugatig. Bp., 1968.
- Európa ezer éve. A középkor. I-II. Szerk Klaniczay Gábor. Bp., 2004.
- Katus László: A középkor története. Bp., 2000.
- Dimitar Koszev et. al. Bulgária története. Bp., 1971.
- Filippov Szergej: Az oroszok története.

https://web.archive.org/web/20130610121310/http://szlavintezet.elte.hu/szлавtsz/slav_civil/orosz-tortenelem.htm#_Toc136221480

- Font Márta et. al.: Ororszořország története. Bp., 2001.
- Középkori egyetemes történelem. Szerk. Szántó Richárd. Szeged-Miskolc, 2006.
<https://gepeskonyv.btk.elte.hu/adatok/Tortenelem/24Sz%E1nt%F3/K%F6z%E9pki%20egyetemes%20t%F6rt%E9nelem.pdf>
- Matuz József: Az Oszmán Birodalom története. Bp., 1990.
- Mihail Heller – Alekszandr Nyekrics: Orosz történelem. A Szovjetúnió története. I-II. Bp., 2003.
- Niederhauser Emil: A szláv államok kialakulása. Bp., 1949.
- Niederhauser Emil: Bulgária története. Bp. 1959.
- Niederhauser Emil: Kelet-Európa története. Bp., 2001.
- Niederhauser et al.: Oroszország története. Bp., 2001.
- Obolensky, Dimitri: A Bizánci Nemzetközösség. Kelet-Európa 500–1453. Bp., 1999.
- Ostrogorsky, Georg: A bizánci állam története. Bp., 2003.
- Font Márta – Sashalmi Endre: Állam, hatalom, ideológia. Tanulmányok az orosz történelem sajátosságairól. Bp. 2007.
- Frantisek Palacky: A huszitizmus története. Bp., 1984.
- Pósn László: Németország a középkorban. Debrecen, 2003.
- Sokcsévits Dénes et. al.: Déli szomszédaink története. Bp., 1993.
- Sokcsévits Dénes: Németország a 7. századtól napjainkig. Bp., 2011.
- Sudár Balázs (szerk.): Magyarok a honfoglalás korában. (Magyar őstörténet 2.) Bp., 2015.
- Tapolcai László: Lengyelország történelmi és mítikus kezdetei. Bp., 2010.
- Szokolay Katalin: Lengyelország története. Bp., 2006.
- Jerzy Topolski: Lengyelország története. Bp. 1989..
- Tóth Sándor László: Birodalmak, államok és népek a IX. századi Kelet-Európában. Életünk 7 (1996) 571–598.